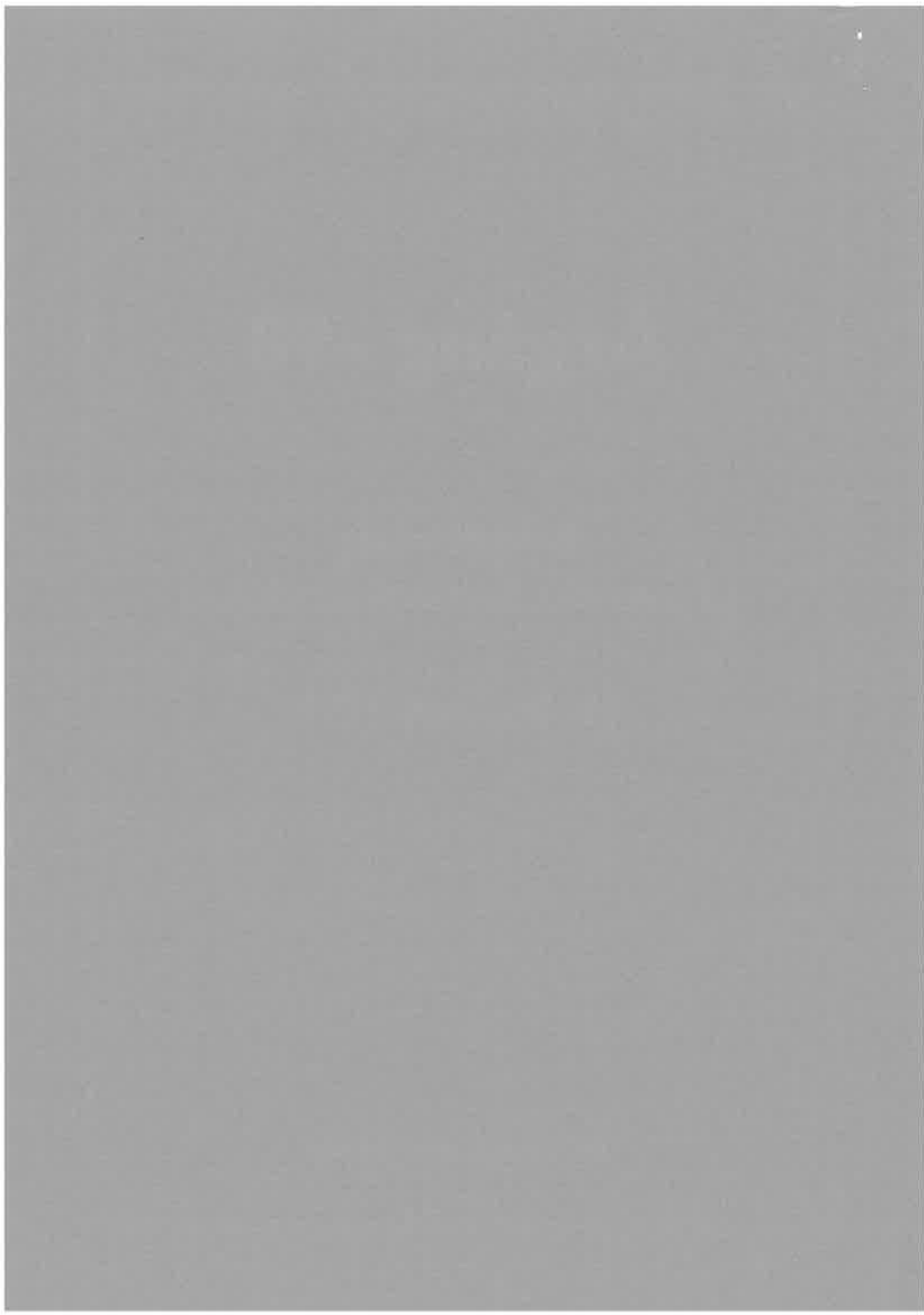

Årgång -98

**Bokprovning
på Svenska barnboksinstitutet**

15-26 mars 1999

En dokumentation

INNEHÅLL

Inledning 3

Utställningen 3

Föreläsningar 4

Debutanter 22

Statistik 25

Bilagor 27

Inledning

Vecka 11-12, den 15-27 mars 1999 anordnade Svenska barnboksinstitutet och Stockholms stads- och länsbibliotek för sjunde året i rad Bokprovningen. Genrer och trender i föregående års bokutgivning presenterades i en utställning och i fyra föreläsningar.

Bokprovningen är huvudsakligen tänkt som en fortbildning för Stockholms läns barnbibliotekarier, men de senaste åren har även skolbibliotekarier och universitets- och högskolelärare i barn- och ungdomslitteratur inbjudits. En allmän information om Bokprovning av årgång -98 skickades till institutets stiftare, till författare och illustratörer och i övrigt via SBL:s vanliga kanaler. Allmänheten hade möjlighet att se utställningen under institutets vanliga öppettider.

Utställningen

1998 debuterade 105 författare och illustratörer och många gav ut sina böcker på eget förlag. De skönlitterära ungdomsböckerna som under några år blivit allt färre hade nu fler titlar än föregående år. Ett stort tillskott av pocketböcker märktes bland de återutgivna ungdomsböckerna. Slukaråldern var ganska välförsedd medan det fortfarande var brist på högläsningböcker för nybörjarläsarna. De svenska bilderböckerna visade en ökad förekomst av djur som "huvudpersoner". Facklitteraturen var till stor del översättningar från andra språk och för övrigt var det böcker från det anglosachsiska området som dominerade. Vi hade för första gången med en avdelning suecana på utställningen. Böckerna ställdes ut i följande grupperingar:

Skönlitteratur

Svenska bilderböcker:

Huvudpersoner: djur

Huvudpersoner: människor

Översatta bilderböcker:

Huvudpersoner: djur

Huvudpersoner: människor

Dikter

Visor

Ålderstrappan:

Läs för mig!

Läsa själv

Lära sig läsa

Slukaråldern

Ungdomsböcker

Änglar ... och häxor

Sagor (väldigt få!)

Serier

Laddat från Disneyworld

Mjukisböcker

Lekböcker

För små barn

Facklitteratur

översättningar

och svenska böcker

Gröna saker

Musik

Historia

Sport

Djur

Geografi

Teknik

Religion

Lära sig

Pyssel, lek och skoj

Fack-/skönlitteratur

IT

Böcker som vi

förväntas fylla i själva

Debutanter 1999

Återutgivna böcker

Svenska

Övers. från andra språk

Pocketböcker

Suecana

Engelska

Tyska

Franska

Norska

Danska

Finska

Isländska

Färöiska

Spanska

Baskiska

Italienska

Ryska

Polska

Tjeckiska/ Slovakiska

Ungerska

Estniska

Lettiska

Litauiska

Japanska

Arabiska

Föreläsningar och gruppbesök

Den 16, 18, 23 och 25 mars hölls en timmes föreläsning varje förmiddag och i anslutning därtill visades utställningen. Rubrikerna på dessa föreläsningar var *Barnböcker utan barn*, *Rädisor och köttbullar*. *Hur mår flickorna i dag då?* samt *Made in the U. S.A?*

En särskild informationsträff för barn- och ungdomsboksförlagen arrangerades också och då hade även årets debutanter inbjudits.

En hel del grupper besökte utställningen: 11/3 förhandsvisning för biblioteksstuderande från Uppsala, 17/3 och 18/3 visning för fritidspedagoger, 18/3 en grupp barnlitteraturstuderande från Stockholms universitet, 22/3 en grupp läsförmedlare (Läs 2000!) samt 23/3 en grupp lärare och förskolelärare från Medborgarplatsen.

Besöksstatistik

Till föreläsningarna kom sammanlagt 123 personer

16/3 28 personer

18/3 22 personer

23/3 43 personer

25/3 30 personer

Den 26/3 hade SBI öppet hus för *förlagen och debutanterna*, och då kom 74 personer.

Personer som besökte utställningen i grupp uppgick till sammanlagt 109 personer

11/3 10 personer

17/3 25 personer

18/3 26 personer

18/3 15 personer

22/3 23 personer

23/3 20 personer

Dessutom besöktes utställningen av c:a 50 personer under SBI:s ordinarie öppettider. TV4 gjorde ett inslag i nyheterna den 26/3. Artiklar har varit införda i Dagens Nyheter 20/3, Svenska Dagbladet 6/4, Skolvärlden nr 7, 15/4, Norrbottenskuriren 13/4, Kvällsposten 23/4 och Metro 6/5.

Barnböcker utan barn

Om djur och andra ställföreträdare i barnens böcker

Föredrag 16 mars 1999

Sonja Svensson

1 Böcker utan sammanbindande handling (efter graden av "föreställande")

Nonfigurativa bilderböcker (ex Leo Leonnis *Lilla blå och lilla gul*)

"Visuella" bilderböcker (ex Christer Themptanders *Oborstat*)

Pekböcker

ABC- och sifferböcker

Som övergång till böcker med mer utförda handlingar lämpar sig det som konstvetaren Barbro Schaffer har kallat "Maniererat postmodernistiska" bilderböcker (ex Iben Sandemoses bilderböcker).

2 Episkt uppbyggda böcker med förmänskligade agerande

(med ökande grad av "mänsklighet")

Levandegjorda föremål och växter

Motivet slipades ju till fulländning av H C Andersen men imiterades ofta i sekelskiftets många triviala konstssagor, där bokstavligen allt från hasselnår till gamla pallar kunde få berätta sin historia eller uppträda som fostrare av barn. En speciell genre utgör berättelser av typen "en brödtuggas/vattendroppes/femörings etc historia", som med sin blandning av lekfull biografi, faktainformation och moral passade ovanligt väl i 1800-talets barntidningar. En modern pendang utkom faktiskt 1998: Amy Rader Olssons *Droppe. En vattensaga*.

Förmänskligade leksaker

1998 lägger man märke till Sylvia Waughs *Trasfamiljen*, som ingalunda är en bok om social misär utan första delen i en fembandsserie om en familj av trasdockor, och Elaine Mills böcker som handlar om en porslinsdocka och en leksaksekorre respektive en trädocka och en leksakskanin.

Fantasivarelser

1998 kom Pija Lindenbaums *Glossas kafé* om en jättekvinna. Trots att "normala" barn här lyser med sin frånvaro (eller spelar en undanskymd roll) utmärks flertalet skildringar ändå av en tydligt barnslig *appeal* som uppväcker ömhet och beskyddarinstinkt hos läsaren. Lustigt nog är den känslan starkt märkbar även inom den växande kategorin böcker med äldre som huvudpersoner.

3 "Alla dessa farbröder" – Vuxna i huvudrollen

Barnboksförfattarna sammanför av tradition gärna unga och gamla, men på senare år har vi sett exempel där äldre nästan blivit som barn och också har de problem (ensamhet, rädsla och allmän utsatthet) som hemsöker barns liv. 1998 kom två nya Ture-böcker av Thomas och Anna-Clara Tidholm.

4 Djurberättelser

Böcker med djur i huvudrollen

Djuraktörerna i barnens böcker är verkligen *legio*. Och inte bara runda, ulliga och gulliga utan de flesta djurarter finns representerade, från dinosaurier till björnar (nästan hur många som helst), ormar, maskar och larver till Cohen/Landströms sill! Många berättar naturligen om de arter som står oss och därmed barnen närmast: hund och katt. På 90-talet tycks hundar (för att inte säga bullterriers) leda loppet med slagnummer som Pija Lindenbaums *Boken om Bodil* och Barbro Lindgrens *Lilla lokomotivet Rosa* och *Rosa flyttar till stan*, illustrerade av Eva Eriksson (bild kommer snart). De lantliga husdjuren har fjärmats från de flesta barn, vilket kanske snarare förklarar en av senare års stora succéer: Jujja och Tomas Wieslanders konstellation av ko och kråka. Bland de hetare bilderboksdjuren är också grisen, uppenbarligen en favorit hos Ulf Nilsson som skapat *Fem feta cirkusgrisar*, *Här är en liten gris* och *Älskade lilla gris*. (Den sistnämnda är visserligen omgiven av en människofamilj men behandlas länge som ett barn.) 1998 August-nominerades ju två bilderböcker om påklädda smågrisar med starkt mänskliga uttryck: Eva Erikssons *Malla handlar* och Barbro Lindgrens/Olof Landströms *Nämen Benny*.

Mer ovanliga inhemska djur porträtterar Lasse Klintings böcker om den höjdräddade örnen Örjan och Castor – den händige bävern. Gemensamt för flertalet av dessa figurer är deras ömhetsväckande litenhet. I själva verket är de ofta så små att de kan betecknas som babydjur, minst lika hjärteknipande som människobarn, och behandlas också ofta som småbarn. Andra populära genrer är: *Djurbiografier*, *Djursambällen*, *Vuxna/åldringar och djur* och *Leksaker och djur*

Varför barnlöst?

Urbanisering och generationsuppsplittring har – vårdslöst uttryckt – ökat behovet av djur och åldringar i barnböckerna. Men konsten och historien visar att barn och djur är gamla följeslagare och beprövade litterära förebilder finns likaså. Alltid produktiva och för barn ofta använda genrer som finns i bakgrunden är naturligtvis fabeln, sagan och folkliga barnrim. Fabelns betydelse för djurberättelsen är alla medvetna om, men man kan också påminna om folksagans många uppträdande åldringar, liksom romantikens och konstsagans benägenhet att ge döda ting och växter mänskliga drag.

Till folkliga genrer och barnkammarrimmen kan man också hänföra inslagen av "upp-och-nervända världen", ett tillstånd när "stor blir liten och liten blir stor", när hierarkier luckras upp, den svage blir stark och den vuxne blir såsom ett barn igen. Allt en tröst för en liten av vuxna styrd läsare, men också förberedelse för den som faktiskt en gång kan bli sina föräldrars auktoritet och stöd ("mamma till en mamma").

Men den litterära konventionen "djur i stället för människor" har fyllt viktiga funktioner utöver att roa. Farliga åsikter har på det sättet kunnat spridas i tider av politiskt förtryck. Norrmannen Frithios Sælens förtäckta motståndsberättelse *Snorre Sæl* brukar nämnas, men inte ens i barnlitteratur-sammanhang skall man glömma Shakespeares narrar som ofta är både frispråkiga och skyddslösa – precis som barn.

En undergenre med stor satirisk potential är berättelsen om djur som ställer andra djur eller människor till svars för okloka beteenden, också ett slags upp- och nedvänd värld. (Mycket passligt motiv för den som vill hävda barns rättigheter!) Här finns rötter i det medeltida eposet *Roman de Renard*, där räven döms utan att bättra sig, men mönstret finns kvar i t ex Erich Kästners pacifistiska *Djurens konferens* och vår egen Tage Danielssons operalibretto *Animalen*. Besläktad är även George Orwells *Djurfarmen*, även om djuren där får illustrera snarare än kritisera mänsklig dårskap.

"Tiere sind die besseren Menschen..." Det är uppenbart att flertalet barnboksdjur är sedda med sympati och att en djurskyddstendens skymtar i många. Den präglade mycket av den äldre barnlitteraturen och att den är fortsatt stark men betydligt mer militant visar inte minst de aktioner som unga företrädare för "djurens vänner" utvecklat på senare år. Utan att förmena barn den värme och kärlek som oftast fyller skildringarna – Polly och Lilla syster Kanin är verkligen älskansvärda – kan man citera vad Hjalmar Brantings styvdotter Vera von Kræmer skrev i sin recension av Nils Holgersson-boken i *Social-Demokraten*: "Lite mer barnkärlek och inte fullt så mycket understucket djurskydd". Dagens barnboksförfattare kan *inte* kan beskyllas för bristande kärlek till barn, man man kan ändå undra över att den så ofta tycks ta omvägen över djuren.

Som underrubriken antyder är djurens roll i de här böckerna som jag ser den att vara en sorts *ställföreträdare*. Djur kan sålunda uppträda som och ersätta barn, lekkamrater, vuxna, åldringar, tröstare, vägvisare och fostrare i naturen och etiken, sanningssägare, debattörer etc. Idealen förstås skiftat, men djurskydd, ekologi, terapi, jämställdhet och social kompetens – allt verkar djuren kunna propagera för utan att författaren anklagas för pekpinneaktig kunskapsförmedling eller trist moraliserande.

Våra samtida barnboksskapare anser sig uppenbarligen behöva en mildrande litterär och bildmässig "inklädnings" i en tid som skyggar för snart sagt varje slags tendens och moral i barnboken. Att uppfostra djur är ju på ett helt annat sätt acceptabelt än att mästra barn, och pekpinnar kan fördras i bilderbokens karikerade form men helst inte i hem eller skola – det finns flera exempel på riktigt moraliserande vändningar i förra årets utgivning. Till detta kommer att även unga djur är mer kapabla än små barn och kan försättas i mer spännande och omväxlande situationer. Så blir barnböckernas många djur också på dessa sätt ett slags ersättare.

Som viktig drivkraft bakom denna fruktbara (och i trivial tappning ofta förödande) konvention fungerar också det mervärde som en rolig och träffsäker djurskildring kan ge en i övrigt odramatisk skildring. I synnerhet gäller det om de senaste decenniernas barnböcker, där den lugna, realistiska vardagen blir allt sällsyntare. Handlingen i de tre nyss nämnda Erikssons *Malla handlar*,

Lindgren/Landströms *Nämen Benny* och Schuurmans *Pelle vill inte simma* skulle med människobarn i huvudrollerna fått en helt annan karaktär och säkert tilldragit sig mindre intresse.

På senare år tycks ett nytt ställföreträdande ha kommit till. Eller fungerar inte George Johanssons Mulle Meck och hans boxer Buffa, Klintings Castor eller Lorentzons bilmekande grävling som ofta efterlysta manliga förebilder för små pojkar som växer upp omgivna av kvinnor? Könrollsneutral handledning finns också i paret Landströms oemotståndliga serie om fåren Bu och Bä.

Ytterligare en förklaring ser jag i vår tids behov av ett slags objektivitet i beskrivningen, en ovilja att binda sig, som har sin motsvarighet i den moderna reklamen. Djuren är avväpnade neutrala och passar många, precis som tubsockor eller reklambilder utan mänskliga figurer (ett fenomen som lär vara i växande). I vårt multietniska samhälle är det inte oviktigt vilken grupptillhörighet barnböckernas huvudpersoner uttrycker. Och viktigare blir det!

Man kan också räkna med en viss försiktighet på mer eller mindre tabubelagda områden. Bilderböcker med avklädda människor måste ibland censureras före exporten, men för både nakna och påklädda djur öppnas gränserna lätt. Mamma Mu är trots sitt pregnant juvel såld på flera indiska språk och Castor behöver bara ett förkläde för att gå oerhört bra i Brasilien. Och i skenet av 90-talets uppmärksammade pedofilfall är det också förstäligt om sammanförandet av vuxna-djur känns mindre laddat.

Om framtiden kan man bara spekulera. Konventionen är säkert så fast förankrad i arketypiska mönster och i det litteraturpedagogiska medvetandet (och därmed även kommersiellt gångbar) att man bör räkna med åtskilliga nya exempel. Och företeelsen har just nu enorma framgångar på film – för alla åldrar (Efter alla Disneyfilmer, "Antz", "Ett småkryps historia", "Babe – en gris kommer till stan"). Men förmodligen ökar också behovet av att ge barnböckernas protagonister ett mer etniskt varierat utseende. Kanske ska vi också vänta oss att i kommande barnböcker möta t ex tamagotchis eller tänkande datorer som kräver medkänsla och uppmärksamhet och därmed tar ännu mer av barnens plats.

Trots alla goda skäl ovan, förblir det anmärkningsvärt att barnböckerna i ökande omfattning ger djur huvudrollen stället för barn. Och andra frågor inställer sig. Hur genuint tilltalade är läsarna? Vet vi egentligen hur barn uppfattar djur som uppträder med mänsklig funktion? "Är det frågan om ett primärt behov av vissa slag av djurberättelser – eller är det mest en tidig tillvänjning till ett typiserat utbud?" undrar Lars Furuland och Mary Ørving (1990, s 245). Provocerande kan man också resa frågan: har barnböckernas många charmerande och känslofyllda djurskildringar rentav bidragit till den militanta djurskyddsattityden hos många av dagens unga? Man kan avvisa en sådan förklaring med att djurskildringarna har en gammal tradition i barnens lektyr och ändå vara uppmärksam på att båda fenomenen tycks vara i växande.

Avslutningsvis

vill jag starkt poängtera att barnböcker utan barn verkligen inte behöver klara sig utan barns uppskattning. (Den reflektionen har ni säkert redan gjort!) Låt mig avrunda med ett mycket konkret, mycket märkvärdigt exempel. 1981 gav Gunnar Berefelt som en av två debutbilderböcker ut den lilla sparsmakade *Kraken som gick fel*.

I en fascinerande och starkt rörande artikel i *Opsis Kalopsis* berättar Diane Vären (under den självklara rubriken "Kraken som kom rätt") om denna boks livsavgörande betydelse för hennes 4-årige autistiske son. I den boken finns inte en mänsklig gestalt – barn eller vuxen – och djuren/fåglarna är på sin upphovsmans vis starkt stiliserade. Men den livsvisdom som förmedlas kunde inte vara angelägnare, och vad den gör med den lille, i sig själv instängde, pojken (som för första gången skrattar högt!) kan jag bara uppmana alla att för sin egen skull inhämta i moderns artikel. Det var ett mirakel, rätt och slätt. Och mirakler *kan* verkligen ske där barnböckerna träffar rätt!

Barnböcker utan barn

Om djur och andra ställföreträdare i barnens böcker

Litteraturlista

Barnböcker:

- Adelborg, Otilia: *1.2.3.4. Blomstersiffror*. AB 1894
- Allan, Nicholas: *Jesus lediga dag*. Sjöstrands 1998 (eng orig 1998)
- Anderson, Lena: *ABC sa lilla t*. Eriksson & Lindgren 1994; 1998
- : *Lilla Kotten får besök*. Eriksson & Lindgren 1998
- Andrén, Anna & Larsson, Martin Q: *Sagan om den tjuvdrade lilla tjuren*. Måni Bokförlag 1998
- Arrhenius, Peter & Peterson, Ingela: *Pingvinkvartetten*. NoK 1997
- : *Pingvinkvartetten och den olympiska kuppen*. NoK 1998
- Aspelin, Signe: *Småttingarnas svampbok*. Axel Eliasson 1909
- Bengtsson, Anna: *Bollongexpeditionen. Ingenjör Iver-Larsens dagboksanteckningar*. Alfabet 1994
- : *Undervåtensresan. Trindbergs brev till stacken*. Alfabet 1995
- : *Myror i fara*. Alfabet 1997
- Berefelt, Gunnar: *Kraken som gick fel*. CarlsenIf 1981
- : *Hundkungen*. CarlsenIf 1982
- : *Elefantbok*. CarlsenIf 1988
- Berghagen, Lasse: *Teddybjörnen Fredriksson och jakten på Silverhåven*. Show Time Produktion 1998
- Bertelli, Luigi ("Vamba"): *Ciondolino* 1893 (sv bearb av Dan Byström 1927: *Myrlasse. Äventyr i myrornas värld* med illustrationer av Louis Moe)
- Beskow, Elsa: *Sagan om den lilla, lilla gumman*. Bonniers 1897
- Borg, Inga: *Katten Matisse och hans hundar*. NoK 1995
- : *Plupp och renkalven*. Opal 1997
- : *Plupp och björnungarna*. Opal 1998 (tid utg 1983; 1987)
- : *Plupp och älgen*. Opal 1998
- Brown, Ken: *Lortvalpens jul*. Sjöstrands 1998 (eng orig 1998)
- Brown, Ruth: *En liten ängel*. Sjöstrands 1998 (eng orig 1998)
- : *Titta där! Titta en gång till!* Sjöstrands 1997 (eng orig 1982)
- Bruna, Dick: *Miffy*. Ordalaget 1998 (nederl orig 1963)
- : *Miffy i snön*. Ordalaget 1998 (nederl orig 1963)
- Brunhoff, Jean de: *Sagan om Babar*. Ljus 1944 (fra orig 1931)
- Böckman, Heddi & Sandman Lilius, Irmelin: *Lille Ville äter frukost*. Eriksson & Lindgren 1998
- Camp, Lindsay & Coplans, Peter: *Strandkaféet*. Sjöstrands 1998 (eng orig 1998)
- Cohen, Peter & Landström, Olof: *Olssons pastejer*. R&S 1988
- : *Herr Bohm och sillen*. R&S 1991
- Collodi, Carlo (eg Carlo Lorenzini): *Pinocchios äfventyr*. Helsingfors 1904 (ital orig i följetongsform 1881, bok 1883)
- Cousins, Lucy: *Mollys födelsedag*. NoK 1998 (eng orig 1998)
- : *Molly på landet*. NoK 1998 (eng orig 1998)
- Crowther, Kitty: *Min vän Jim*. Eriksson & Lindgren 1998 (fra orig 1996)
- Danielsson, Tage: *Animalen: en musikalisk fabel*. W&W 1980
- Dunbar, Joyce & Varley, Susan: *Vårkaninen*. Sjöstrands 1994 (am orig 1994)
- Egner, Torbjörn: *Klas Klättermus och de andra djuren i Hackebackeskogen*, AB 1954 (no orig 1953)
- Ende, Michael & Hechelmann, Friedrich: *Ofelias skuggteater*. Berghs 1988 (ty orig 1998)
- Eriksson, Eva: *Malla handlar*. Eriksson & Lindgren 1998
- Eriksson, Leif: *Pingvinen Pings resa*. BJ 1986
- Eriksson, Nicke: *Nakenfis fyller några år*. NoK 1998
- Foreman, Michael: *Sagan om den lilla kycklingen*. Sjöstrands 1998 (eng orig 1988)
- Fryxell, Karin: *Sotlugg och Linlugg. En saga om småtroll*. Nord. Rotogravyr 1941
- Funck, Thomas & Norelius, Einar: *Kalle Stropp och Grodan Boll*. Lind & Co Förlag 1998 (1 utg 1955)
- Gedin, Birgitta: *Lustöra. En kaninroman*. Bonnier 1970
- Gedin, Birgitta & Pettersson, Petter: *Det lilla huset från havet*. R&S 1986

Gelotte, Ann-Madeleine: *En björnberättelse*. Tiden 1986
 -: *Brev från en kanin*. Tiden 1994
 Gliori Debi: *Pappa björn blir barnvakt*. R&S 1994 (eng orig 1994)
 -: *Pappa Björn och den stora höststormen*. Richters 1998 (eng orig 1996)
 Grahame, Kenneth: *Det susar i säven*. Tiden 1932 (eng orig 1908)
 Grandville, JJ (eg Jean Ignace Isidor Gérard): *Lustiga bilder ur djurens liv*. 1877
 Grindley, Sally: *Polstjärna*. Sjöstrands 1998 (eng orig 1997)
 Halling, Tomas & Grähs, Gunna: *Sagan om den lilla, lilla katten*. NoK 1997
 -: *Sagan om den stora, stora gubben*. NoK 1998
 Hammarström, Nanny: *Två myrors äventyr*. 1906
 Harris, Peter & Weir, Dofty: *Bartolomeus på pensionat*. Sjöstrands 1998 (eng orig 1998)
 Hellsing, Lennart & Östmar, Tommy: *Bananbok*. R&S 1975
 Hellsing, Lennart & Hald, Fibben: *Ägget*. R&S 1978
 Hellsing, Lennart & Enquist, Marianne: *Bokbok eller en Boktoks Tokbok*. R&S 1987
 Hellsing, Lennart & Plotski, Andrezej: *Matbok*. R&S 1998
 Henriksson, Alf & Berg, Björn: *Alfabetets användning anar aporna aldrig*. CarlsenIf 1974
 Hilldén, Nisse & Eriksson, Eva: *Catzy Lindell – border collie*. R&S 1998
 Hoban, Russel & Hoban, Lillian: *Polly får en liten syster*. CarlsenIf 1964 (am orig 1964)
 -: *Musen och hans barn*. Berghs 1970 (am orig 1969)
 Höglund, Anna: *Mina och Kåge*. Alfabet 1995
 Höglund, Anna Lundkvist, Gunnar: *Igelkotten och Mullvaden går och handlar*. Alfabet 1998
 -: *Igelkotten och Mullvaden äter middag*. Alfabet 1998
 Ingves, Gunilla: *Nalle Bruno och myrorna*. NoK 1996
 -: *Nalle Bruno och klotspindlarna*. NoK 1997
 -: *Nalle Bruno och dagmasken Lubbe*. NoK 1998
 Jaensson, Håkan, Norlin, Arne & Grähs, Gunna: *Nussekkuddens sista strid*. Alfabet 1994
 Jersild, P C & Hald, Fibben: *Ett ensamt öra*. CarlsenIf 1989
 Jersild, P C & Berg, Björn: *Ett gammalt kylskåp och en förkyld hund*. CarlsenIf 1995
 Johansson, George & Ahlbom, Jens: *Mulle Meck bygger ett hus*. Berghs 1996
 Josephson, Erland & Koroly, Charles: *Konrad på gubbdagis*. CarlsenIf 1991
 Klinting, Lasse: *Örjan - den höjdrädda örnen*. R&S 1982
 -: *Castor bakar*. Alfabet 1996
 -: *Castor målar*. Alfabet 1998
 Knutsson, Gösta: *Pelle Svanslös på äventyr*. Bonniers 1939
 Kruusval, Catarina: *Sagan om Egon*. Eriksson & Lindgren 1991
 -: *Sagan om eken och den vresiga gumman*. R&S 1995
 -: *Egon och julgubben*. Eriksson & Lindgren 1998
 -: *Egon och rävingen*. Eriksson & Lindgren 1995
 Kästner, Erich & Trier, Walter: *Djurens konferens*. NoK 1949 (ty orig 1949)
 Landström, Lena: *En flodhästsaga*. R&S 1993
 Landström, Olof & Landström, Lena: *Bu och Bä i städtagen*. R&S 1996
 Leeuwen van, Jean & Schweniger, Ann: *Amanda Gris*. En bok för alla 1998 (am orig 1983; 1 sv utg CarlsenIf 1991)
 Lindenbaum, Pija: *Boken om Bodil*. BJ 1991
 -: *Ha den. Om mammas och pappas saker*. Alfabet 1995
 -: *Glossas café*. Alfabet 1998
 Lindgren, Barbro & Eriksson, Eva: *Sagan om den lilla farbrorn*. R&S 1979
 -: *Vems lilla mössa flyger*. R&S 1987
 -: *Korken flyger*. R&S 1990
 -: *Här är det lilla huset*. Eriksson & Lindgren 1994
 -: *Lilla lokomotivet Rosa*. Eriksson & Lindgren 1995
 -: *Rosa flyttar till stan*. Eriksson & Lindgren 1996
 Lindgren, Barbro & Landström, Olof: *Nämen Benny*. R&S 1998
 Lindgren, Barbro & Lindenbaum, Pija: *Bra Börje*. R&S 1992
 Lindgren, Barbro & Torudd, Cecilia: *Sagan om Karlknut. En masks historia*. R&S 1985
 Lindström, Eva: *Limpan är sugen*. Alfabet 1997
 Lionni, Leo: *Lilla blå och lilla gul*. R&S 1976 (am orig 1959; 1 sv utg 1967)

Lorentzen, Sven-Olof & Lindström, Eva: *Grävlingen som ville bli mekaniker*. BJ 1986

Ulf Löfgren: *Snögubben Frasse blir konstnär*. Opal 1997

–: *Ludde och Gnutta i sagolandet*. Opal 1998

–: *Ludde och hans vänner*. Opal 1998

–: *Ludde och Hasse åker tåg*. Opal 1998

Lönnebo, Martin & Mattias: *Tagge och Snagge*. Verbum 1998

Löving, Lasse: *Taxelina och Fia Fjäril*. Sjöstrands 1998

Martin, Sarah Catherine: *The comic adventures of Old Mother Hubbard and her dog*. 1805

Mazetti, Katarina & Lindgren, Maria: *Hungriga handväskan*. R&S 1998

McBratney, Sam & Jeram, Anita: *Gissa hur mycket jag tycker om dig*. Eriksson & Lindgren 1994; 1998 (am orig 1994)

McNaughton, Colin: *Mål!* Berghs 1998 (eng orig 1997)

Milne, A. A. & Shephard, E.H.: *Nalle Pub. Samlade berättelser och verser*. BC 1998 (eng orig 1924-28)

Mills, Elaine: *Kurre på sjukhus*. Sjöstrands 1998 (eng orig 1994)

–: *Plommonstugan*. Sjöstrands 1998 (eng orig 1998)

Mogensen, Jan: *Lilla Gris*. BC 1998 (da orig 1998)

Moe, Louis: *Bamse. En liten björnunges äventyr i bilder och ord*. Sv andelsförlaget 1921

–: *Hippo, en liten flodhästunges underbara äventyr berättade i bilder*. Lindblad 1924

Moore, Inga: *Följer du med på kalas?* BC 1994 (am orig 1994)

Nilsson, Ulf & Berg, Björn: *Jenny. Historien om en mus som gav sig ut i världen*. BJ 1991

Nilsson, Ulf & Eriksson, Eva: *Älskade lilla gris*. BJ 1982

–: *Lilla syster kanin*. BJ 1983

–: *Fem feta cirkusgrisar*. BJ 1989

–: *En dag med mössens brandkår*. BC 1996

Nilsson, Ulf & Hald, Fibben: *Här är en liten gris*. BJ 1993

Nilsson, Kerstin, Nilsson Ulf & Tollerup-Grkovic, Mimmi: *Bara en plump?* BC 1998

Nordqvist, Sven: *Pannkakstårtan*. Opal 1984

–: *Hattjakten*. Opal 1987

Norlin, Arne & Anderson, Lena: *Sagan om flodhästen*. Alfabeta 1993

Orwell, George (eg Eric Blair): *Djurfarmen. Saga*. Bonnier 1946 (eng orig 1945)

Padt, Maarthe & Freeman, Mylo: *Zebbran Shanti*. Sjöstrands 1998 (holl orig 1998)

Paterson, Katherine: *Jakten på Jip*. BC 1998 (am orig 1996)

Petri, Kristian & Christensen, Charlie: *Raketten*. BC 1998

Potter, Beatrix: *Sagan om Pelle Kanin*. Bonnier 1948 (eng orig 1901)

Rader Olsson, Amy & Gustavsson, Per: *Droppe en vattensaga*. R&S 1998

Rathman, Peggy: *God natt, Gorillan*. Berghs 1998 (am orig 1994)

Rey, Hans Augusto & Rey, Margaret: *Pricken*. R&S 1949 (am orig 1945)

–: *Kringel*. BC 1998 (ty orig 1944; 1 sv utg CarlsenIf 1971)

Rosen, Michael & Langly, Jonathan: *Snark*. BC 1998 (eng orig 1998)

Rådström, Niklas & Enquist, Marianne: *Bokstäverna är droppar i alfabetets hav*. CarlsenIf 1985

Saint-Exupéry, Antoine de: *Lille prinsen*. R&S 1952; 1998 (eng 1943; fra 1945)

Sandemose, Iben: *Men jag då?* BC 1998 (no orig 1998)

Sandberg, Inger & Sandberg, Lasse: *Lilla spöket Laban*. R&S 1965

–: *Tummens resa*. R&S 1978

Scarry, Richard: *Pippi Piggelin*. BJ 1988; BC 1998 (am orig 1968)

Schuurmans, Hilde: *Pelle vill inte simma*. Opal 1998 (nederl orig 1997)

Sewell, Anna: *En hästs lefnadsöden*. C E Fritze 1881 (senare "Vackra Svarten"; eng orig 1877)

Stalfelt, Pernilla: *Lilla maskboken*. Eriksson & Lindgren 1998

Stark, Ulf & Höglund, Anna: *Ängeln och den blåa hästen*. Alfabeta 1997

Stewart, Paul & Riddell, Chris: *En liten bit vinter*. Sjöstrands 1998 (eng orig 1998)

Svedberg, Ulf & Klinting, Lars: *Sexbente Simon*. BC 1998 (1 utg Nordisk Bok/Alla barns bokklubb 1987)

Taber, Anthony: *Nattkatt*. Ordfront 1984 (am orig 1984)

Themptander, Christer: *Oborstat*. BJ 1993

Tidholm, Anna-Clara: *Ett fall för Nalle*. En bok för alla 1998 (1 utg Alfabeta 1988)

Tidholm, Thomas & Tidholm, Anna-Clara: *Alla djuren*. Alfabeta 1998

–: *Kaspers alla dagar*. Alfabeta 1994

- : *Ture borstar tänderna*. Alfabeta 1998
- : *Ture får besök*. Alfabeta 1998
- : *Ture skräpar ner*. Alfabeta 1996
- Ungerer, Tomi: *Krikitor*. R&S 1960 (am orig 1958)
- Waugh, Sylvia: *Trasfamiljen*. Eriksson & Lindgren 1998 (eng orig 1993)
- Velthuijs, Max: *Grodan är modig*. Berghs 1995 (nederl orig 1995)
- : *Grodan i vida världen*. Berghs 1998 (nederl orig 1998)
- Westman, Johanna: *Resor med Byron*. R&S 1998
- White, E B: *Min vän Charlotta*. R&S 1953 (senare "Fantastiske Wilbur"; am orig 1952)
- Wieslander Tomas, Wieslander, Jujja & Nordqvist, Sven: *Mamma Mu bygger en koja*. NoK 1995
- Wolgers, Beppe & Landström, Olof: *Ur en kos dagbok*. R&S 1973
- Wägner, Veronika & Landström, Lena: *Orpan tar täten*. R&S 1996
- Yeoman, John & Blake, Quentin: *Hönshjärnor*. Alfabeta 1994; 1998 (eng orig 1993)

Referenslitteratur:

- Berefelt, Gunnar: "Bildskval", i *Bilder för barn*. Red Per Kättström. Skrifter utgivna av Centrum för Barnkulturforskning vid Stockholms Universitet nr 7 1986, s 9-25
- Bergstrand, Ulla: *Bilderbokslandet längesen*. Hjelm 1996, kap IV "Drömmande vandrare – Ernst Kreidolf", s 99-127. Skrifter utgivna av SBI nr 59
- Boëthius, Ulf: "Barnlitteratur och vuxenlitteratur", i *Konsten att berätta för barn*. Centrum för barnkulturforskning vid Stockholms universitet 1996, s 7-22
- Bringéus, Nils-Arvid: *Bildlore – studiet av folkliga bildbudskap*. Gidlund 1981
- Bäckström, Lars: "När vuxna blir barn (och tvärtom)" i densammes *Mannen utan väg och hans kusin Vitamin*. R&S 1991, s 99-105. Skrifter utgivna av SBI nr 39
- Duon, Shu-Ju: "A tale of animals: a study of animal fantasy for children from Aesop's Fables through 1986" i *Other worlds other lives: Children's literature experiences. Proceedings of the international conference on children's literature 4-6 April 1995, vol 2*. Ed Myrna Machet et al. Pretoria University Press 1996
- Durand, Marion & Bertrand, Gérard: *L'image dans le livre pour enfants*, kap "Les personnages" s 163-200. L'École des Loisirs, 1975
- Edström, Vivi: *Barnbokens form*. 2 uppl, R&S 1994
- : "Tingen visar sitt innersta: Lennart Hellsings verser för barn", i *Vällingsäck och sommarvind: versen i barnets värld*. Red Edström-Netterstad. Liber 1987, s 11-44
- : "Bokstävernans magi: alfabetet som bilderbok", i *Vår moderna bilderbok*. Red Vivi Edström. R&S 1991, s 15-50. Skrifter utgivna av SBI nr 40
- Ellboj, Stellan: *Pekbilder. En undersökning av pekbilderna och deras användbarhet i barns perceptuella utveckling*. Skrifter utgivna av CBK nr 3, 1982
- Furuland, Lars, Ørvig, Mary: *Barnlitteraturen (Ord och bilder för barn och ungdom I)*, 4 omarb uppl, R&S 1990
- Gose, Elliot: *Mere creatures: a study of modern fantasy tales for children*. University of Toronto Press 1988
- Gulich, Barbro: "Alla dessa små bilderboksfarbröder", *Opsis Kalopsis* 1995:1
- Hammar [Rhedin], Ulla: "Djurboken som samhällsbild: exemplet Scarry", i *Bilden i barnboken*. Red Lena Fridell, Stegelands 1977, s 103-132. Skrifter utgivna av SBI nr 7
- Holmberg, Hans: "Människan i djuret: tre barnlitterära exempel", *Barnboken* 1998:2
- Klingberg, Göte: *Svensk barn- och ungdomslitteratur 1591-1939*. NoK 1964, kap "Djurskydd och djurskyddstanke i barnlitteraturen", s 284-296
- : *Folklig vers i svensk barnlitteratur*. NoK 1994. Skrifter utgivna av SBI nr 49
- Kåreland, Lena: "Biennalen i Bratislava: skönhet och surrealism men inga vardagsbarn", *Barnboken* 1985:2
- Lindberg, Jonas: "Digitalt människovärde", *DN* 31/5 1998
- Lukens, Rebecca J: *A critical handbook of children's literature*. Scott, Foresman and Company, Third ed 1986
- Minten, Eva: "Barn och djur: framställningar på romerska gravskulpturer", *Medusa* 1998:2-3
- Mählqvist, Stefan: *Böcker för svenska barn 1870-1950: en kvantitativ analys*. Gidlund 1977. Skrifter utgivna av SBI nr 5
- Nikolajeva, Maria: *Barnbokens byggklossar*. Studentlitteratur 1998

- Nilson, Margot: *En barnbok som tidsspegel: Laura Fitinghoffs Barnen ifrån Frostmofjället*. R&S 1968, avsn "Djurintresset" s 67-81
- Pech, Klaus-Ulrich: "Tiere sind die besseren Menschen: Hugh Loftings 'Doktor Dolittle-Serie'", i *Klassiker der Kinder- und Jugendliteratur*. Hrsg von Bettina Hürlimann. Fischer 1995, s 90-106
- Rhedin, Ulla: "Resan i barndomen: om bilderböcker för barn och vuxna", i *Vår moderna bilderbok*. Red Vivi Edström. R&S 1991, s 155-187. Skrifter utgivna av SBI nr 40
- Sale, Roger: *Fairy tales and after*. Harvard University Press 1978.
- Schaffer, Barbro: "Solen som lingonbröd: bilden i den moderna bilderboken", i *Vår moderna bilderbok*, s 104-154
- : "Barn och blomma", i *Ur barndomens historia*. Skrifter utgivna av CBK nr 25, 1995, s 197-211
- : "Den upp- och nedvända världen: en studie i ett bilderboksmotiv", i *Barn och humor*. Skrifter utgivna av CBK nr 27, 1997, s 141-155
- Shavit, Zohar: *Poetics of children's literature*. University of Georgia Press 1986
- Svensson, Sonja: *Läsning för folkets barn: Folkskolans Barntidning och dess förlag 1892-1914*. R&S 1983. Skrifter utgivna av SBI nr 16
- : "Barnböcker - finns dom?" i *Böcker ska blänka som solar: en bok till Vivi Edström 6/6 1988*. Red Boel Westin. R&S 1988, s 29-47. Skrifter utgivna av SBI nr 32. Omtryckt i Kristin Hallberg, red: *Läs mig - sluka mig! En bok om barnböcker*. NoK 1998, s 57-73.
- Tjukovskij, Kornej: *Från två till fem år: om barns språk, dikt och fantasi*, Gidlund 1975, kapitlet "Rimliga orimligheter" s 155-182
- Törnqvist, Lena: "Old Mother Hubbard och Old Dame Trot - två produktiva barnkammar-rim", i *Vällingsäck och sommarvind*, s 63-81
- Werkmäster, Barbro & Kårelund, Lena: "Björnen i barnlitteraturen", i *Nallebjörnen*. Red Barbro Werkmäster et al. Författarförlaget 1987, s 68-93
- Vären, Diane: "Kraken som kom rätt - om en boks betydelse", *Opsis Kalopsis* 1996:3
- von Zweigbergk, Eva: "Djur som människor", *Bokvännen* 1972:1. s 8-13
- Ørvig, Mary, Furuland, Lars: "Djurberättelsen", efterord i *Barnens djurbok*, Gidlund 1982

Rädisor och köttbullar

Trädgårdsmästare i fack- och skönlitteratur

Föredrag 18 mars 1999

Helena Lindblom

"Frön är också hemligheter, som hela naturen är full utav. De finns i affärer till och med. Men alltför få ser till att de kommer i jorden och får gro. Folk förstår inte vad ett frö är för något. Kanske måste man ha en Hemlighet själv för att förstå det?"

Så funderar Elvis Karlsson i Maria Gripes bok som bär hans namn. Att peta ner frön och kärnor i jorden är verkligen spännande, som en hemlighet - kommer något upp, och i så fall vad? I trädgårdsböckerna får man inspiration att själv bli trädgårdsmästare, det är inte svårt, det krävs inte en stor trädgård utan det går bra att odla i krukor i fönstret. Årets trädgårdsböcker innehåller tips på hur man odlar kryddor, de är lätta att få att gro och man får en liten skörd att glädjas åt. Men man får också lära sig hur man ska göra för att få t ex en fruktkärna att växa. Böckerna innehåller även andra intressanta uppgifter t ex recept, hur växten använts som medicinalväxt och hur växten fått sitt namn. Miljömedvetenheten är stor att t ex återanvända förpackningar som odlingskärl rekommenderas i de flesta böckerna.

I skönlitteraturen finns det olika typer av berättelser om trädgårdar och trädgårdsmästare. Det är de magiska, fantastiska berättelserna där trädgården är en tillflyktsort för ensamma, övergivna barn. En plats där de får en chans att växa och mogna. De får ofta hjälp av trädgårdsmästaren - en äldre man som har kunskap om växter och odling, men som framförallt vet hur man tar sig in i den hemlighetsfulla och underbara trädgården. Han vet var den hemliga gången finns eller var nyckeln till trädgårdsgrinden är gömd. En annan typ av berättelser är de där man blandat fakta och fiktion - kunskapen ska lekas in. I dessa historier är det - som i årets böcker - dagmaskar och nyckelpigor som är ciceroner i trädgårdslandet.

Under 1998 utkom ett flertal faktaböcker och berättelser där odlingar och trädgårdar på ett eller annat sätt står i centrum. Böckerna är bra, men ingen som i jämförelse med tidigare års utgivning utmärker sig. Däremot finns det guldkorn bland böcker utgivna före 1998, dit hör bl a Christina Björks *Linnea planterar kärnor, frön och annat*.

Rädisor och köttbullar

Trädgårdsmästare i skön- och facklitteratur

Litteraturlista 1998 års utgivning

Faktaböcker

- Andersson, Catharina: *Lilla odlarboken*. Bonnier Carlsen
De Ruvo, Annika: *Ännu mer ur Hjärnkontoret*. R&S
Fitzsimons, Cecilia: *Frukt*. Valentin
Fitzsimons, Cecilia: *Grönsaker & örter*. Valentin
Fitzsimons, Cecilia: *Säd, nötter och kryddor*. Valentin
Granrud, Lill: *Se, hur det växer!* Bergh
Gustafsson, Tove: *Kojboken*. Bonnier Carlsen
Larsson, Eva-Lena: *Pysla med Findus*. Opal
Levemark, Lasse: *Biologiska experiment*. Alfabeta, ny uppl 1998
Monés, Isidre: *Adam och Eva i Edens lustgård*. Richter

Skönlitteratur

- Ingves, Gunilla: *Nalle Bruno och daggmasken Lubbe*. NoK
Jansson, Tove: *Pappan och havet*. R&S, ny uppl 1998
Moon, Nicola: *Billys solros*. Sjöstrand
Raeder-Olsson, Amy: *Droppe*. R&S
Scheffler, Axel: *Rosa sår rädisor*. Alfabeta
Scheffler, Axel: *Sam sår solrosor*. Alfabeta
Stalfelt, Pernilla: *Lilla maskboken*. Eriksson & Lindgren
Thompson, Colin: *Paradisträdgården*. Sjöstrand

Cd-rom

- Nordqvist, Sven: *Pettson och Findus i trädgården*. Alfabeta Gammafon

Bok och band

- Aakeson, Kim Fupz: *När farbror Kulle fick fnatt*. NoK

Böcker utgivna före 1998

Faktaböcker

- Anderson, Lena: *Linneas årsbok*. Prisma 1982
Björk, Christina: *Linnea planterar kärnor, frön och annat*. R&S 1978
Borg, Inga: *I naturens riken. 1. Linnés barndom och ungdom. – 2. Linnés liv och verk*. Gidlund 1979
Bradley, Clare: *Roliga trädgårdsidéer*. Valentin 1997
Ingves, Gunilla: *Akta naturen i trädgården*. NoK 1981
Janus Hertz, Grete: *Första gröna boken*. C/if 1979
Karlsson, Lena: *Blomplock & blomsteräng*. R&S 1997
Karlsson, Lena: *Trädsus & bladbus*. R&S 1995
Klinting, Lars: *Castor odlar*. Alfabeta 1997

Matz, Kerstin: *Titta, min första rädisa!* R&S 1997
Nilsson, Gunnel: *Barnens egen odlingsbok.* ICA 1997
Näslund, Görel Kristina: *Anton i grönsakslandet.* Bonnier Carlsen ny uppl 1995
Näslund, Görel Kristina: *Pomonas rosenbok.* BJ 1988
Näslund, Görel Kristina: *Pomonas äppelbok.* Bonniers Juniorförlag 1986
Pettersson, Rune: *Barnens egen trädgård.* A&W 1973
Readman, Jo: *Trädgårdstrolleri.* ÖN 1994
Samuelsson, Lars-Eric: *Det växer och gror.* LT 1990
Schenkmanis, Ulf: *Trädgårdsdags.* R&S 1986
Snedden, Robert: *Vad är en blomma?* NoK 1996
Swenson, Allan: *Min egen kryddgård.* LT 1979
Tarsky, Sue: *Bildhandboken om odling i låda och kruka.* ICA 1980
Verey, Rosemary: *Bildhandboken om kryddväxter.* ICA 1980
Widerberg, Gertrud, *Ärtiga bönor och andra ätbara växter.* Alfabet 1993
Wilkes, Angela, *Min första planteringsbok.* Bonnier Carlsen 1996

Skönlitteratur

Beskow, Elsa: *Blomsterfesten i täppan.* AB 1914
Beskow, Elsa: *Lasse-liten i trädgården.* AB 1920
Bodecker, N.M.: *Fröken Janssons trädgård.* Bergh 1972
Burnett, F. H.: *Den hemliga trädgården.* AB 1960
Dahlbäck, Helena: *Naturens vänner.* Alfabet 1995
Druon, Maurice: *Tistou – pojken med de gröna fingrarna.* AB 1970
Gripe, Maria: *Annas blomma.* Bonnier Carlsen 1997
Gripe, Maria: *Elvis Karlsson.* BJ 1973
Gripe, Maria: *Josefin.* BJ 1961
Lindgren, Astrid: *Mirabell ur Nils Karlsson-Pyssling.* R&S 1973
Löfgren, Ulf: *Herr Konradssons trädgård.* A&W 1976
Nesbit, Edith: *Den underbara trädgården.* A&W 1981
Nordqvist, Sven: *Kackel i trädgårdslandet.* Opal 1990
Oterdahl, Jeanna: *Blommornas bok.* AB 1905
Pearce, Philippa: *Mysteriet vid midnatt.* Sjöstrand 1988
Phipson, Joan: *Trädgårdens väktare.* Sjöstrand 1986
Postma, Lidia: *Häxans trädgård.* R&S 1979
Sheldon, Dyan: *Trädgården.* Bonnier Carlsen 1993
Widmark, Ulrika: *Pyret och Piff planterar.* 1947, ny uppl. 1991

”Och hur mår flickorna idag, då?”

Om flickor i dagens ungdomslitteratur och hur de hanterar sina liv

Föredrag 23 mars 1999

Maria Gripfelt

De flesta romanfigurer, i de böcker jag läst, befinner sig i någon mer eller mindrelångvarig kris. Men ungdomstid är ju också kristid och utan krisen blir romanen gärna innehållslös. Ett par av ”mina flickor” har blott tillfälligt drabbats av ett smärre problem som helt löses i romanen. (Lasse Ekholm, Bisse Falk)

Jag bortser där från massmarknadsböckerna: (Barbie, Kate Andrews, Francine Pascal och – med viss tvekan – Veronica Wägner)

Hos många flera, ser jag en sundhet lysa genom krisen och jag kan med tillfredsställelse se, att det blir bättre sedan – då livet är sådant, att man knappast skriver en roman om det. Detta förstärks ofta av en ansvarskännande familj, ”en rejäl morsa” eller annat gott nätverk. (Melvin Burgess, Shanti Holmström, John Marsden, Per Nilsson, Inger Brattström – Hcg! – , Carina Wilke – Hcg! –, Ander Drån – Hcg! – , Gunila Ambjörnsson, Katarina Mazetti, Monica Björk, Christina Herrström, Tahar Ben Jelloun och ev. Inger Skote)

Helt naturligt, är de Hcg-märkta böckerna av den mera ”välmående” karaktären, eftersom krisen där inte riktigt infunnit sig på allvar. (Måns Gahrton, Tormod Haugen och – trots uHc-märkning – Heddi Böckman)

Men jag kan också se flera flickor med en mera djupgående kris, där yttre omständigheter skapat en sällsynt svår situation eller där man kan ana en läggning hos huvudpersonen, som försvårar ytterligare. (Ylva Karlsson, Tine Bryld, Harald Rosenlöw Eeg, Christina Nordh Wahldén, Bo Sigvard Nilsson, Mats Wahl, Christina Herrström – en gång till, p.g.a. två mycket olika huvudpersoner)

För övrigt tycker jag nog, att flickorna idag biter ifrån nog så rejält, om det behövs. I endast ett par romaner hittar jag den där osäkerheten som man annars kan tycka är särskilt ”tjejig”. De flesta av mina flickor har en handlingskraft, en livsgnista som skänker oerhörd tillförsikt. Ofta nog måste de ta i väldigt mycket – och det gör de.

Vissa teman är förhållandevis nya i litteraturen – men knappast i flickors liv, historiskt sett. Författarna tycks våga mer idag eller anser att de har mera mogna läsare. Våldtäkt är ett tema, gifta medelålders män som utnyttjar tonårsflickor ett annat. Incest och knark har förekommit tidigare men skildras kanske mera naket, avskalat i de böcker jag läste. Detta är dock enstaka teman, som alltid tar ungdomsromanen upp det mycket allmängiltiga temat ”mognad genom kris”, där krisen inte nödvändigtvis måste sticka i ögonen utan endast stillsamt berör den enskilde.

”Och hur mår flickorna idag, då?”

Litteraturlista 1998 års utgivning

- Ambjörnsson, Gunila: *Vilse i tiden*. BonnierCarlsen
Andrews, Kate: ”Alla för en” (serietitel). Övers. fr. eng. Wahlströms
Barbie. Övers. fr. eng. Richter
Ben Jelloun, Tahar: *Nadias vrede*. Övers. fr. franska. Alfabet
Björk, Monika: *Saltade kyssar*. Rabén & Sjögren
Brattström, Inger: *Mirja möter Malena*. Rabén & Sjögren
Bryld, Tine: *Inte en ängel*. Övers. fr. da. BonnierCarlsen
Burgess, Melvin: *Påtänd*. Övers. fr. eng. Rabén & Sjögren
Böckman, Heddi: *Sandra och Vildros tävlar*. Eriksson & Lindgren
Danielsson, Bernt: *Både och*. AWE/Gebbers
Drån, Ander: *Hur kunde du, Kelima?* Opal
Ekholm, Lasse: *Dansa med livet*. Opal
Falk, Bisse: *Min vita älg*. Tiden
Haugen, Tormod: *Georg och Gloria*. Övers. fr. no. Natur och Kultur
Herrström, Christina: *Glappet*. BonnierCarlsen
Holmström, Shanti: *Mitt okända hemland*. Almqvist & Wiksell
Karlsson, Ylva: *Tova*. Alfabet
Klein, Norma: *Tänk om någon ser dig!* Övers. fr. eng. Wallroth & Braun
Marsden, John: *Nu är mörkerets tid*. Övers. fr. eng. BonnierCarlsen
Mazetti, Katarina: *Det är slut mellan Rödluvan och vargen*. Alfabet
Nilsson, Bo Sigvard: *Kryddor och plastpelargoner*. Opal
Nilsson, Per: *Du och du och du*. Rabén & Sjögren
Nilsson, Per: *Flickan jag älskar heter Milena*. Alfabet
Nordh Wahldén, Christina: *Kort kjol*. Tiden
Norlin, Arne: *FC Stjärnan och tjejcupen*. Alfabet
Pascal, Francine: ”Tvillingarna” (serietitel). Övers. fr. eng. Wahlströms
Rosenlöw Eeg, Harald: *Bränd*. Övers. fr. no. BonnierCarlsen
Skote, Inger: *En sorts kärlek*. Tiden
Wahl, Mats: *Emma och Daniel – Kärleken och Emma och Daniel – Resan*. BonnierCarlsen
Wahl, Mats: *3 pjäser*. BonnierCarlsen
Wilke, Carina: *Bettys spegel*. (m. forts.) Lilla e
Wägner, Veronica: *Säkra spår*. Rabén & Sjögren

Made in the USA?

Vad översätts egentligen till svenska?

Föredrag 25 mars 1999

Eva Nordlinder

Frågeställningarna inför föredraget var: Hur stor del av den totala utgivningen (1106 titlar inkl omtryck) utgörs av översättningar? Har andelen ökat eller minskat? VAD översätts till svenska och från vilka länder? En följdfråga blir då naturligtvis vad som inte översätts! Går det att hitta förklaringar till situationen? Vad innebär allt detta för barnboksmarknaden i Sverige? Urskiljer man några problem?

Utgångspunkten för föredraget var ett seminarium som IBBY höll under B&B i Göteborg 1998 om översättningar. Där pekade man på problem som att färre kvalitetsböcker översätts (däremot en hel del "skräp"), verk från mycket få språk når Sverige och andelen översättningar har tydligt minskat, särskilt vad gäller kapitelböcker. Många stora internationella författare, bl.a. de som tilldelas H.C.Andersen-medaljen, når aldrig hit. Faktagrund för diskussionen var Gunilla Boréns undersökningar, bl.a. publicerade i *Nordisk kulturpolitisk tidskrift*.

Min undersökning rör enbart 1998 års utgivning och siffrorna baserar sig på manuell räkning av titlar, vilket gör att vissa smärre fel kan ha uppstått.

Under 1998 utkom enligt SBL:s beräkningar 1106 barn- och ungdomsböcker, 1:a upplagor och nya upplagor sammanräknade. Av dessa var 566 översättningar och 540 svenska original. Av översättningarna var 115 nya upplagor, vilket alltså ger 451 översatta förstaupplagor = mitt undersökningsmaterial.

Den största gruppen utgörs av bilderböcker med 183 översättningar, varav 151 från engelskan (hit räknas USA, England + övr engelskspråkiga länder). Här ingår både "kvalitet" och "skräp", bl.a. hela Disneys utgivning (närmare 50 titlar, varav 21 Nalle Puh!) Sammanlagt utgör s.k. lekböcker (böcker med hjul, klockor, nallar och tygdockor...), Disney, Barbie samt "småböcker" c:a 100 titlar. Bland övriga bilderböcker kommer en relativt stor del från Storbritannien, 44 st, varav många kan definieras som "bra med ej omistliga".

Den näst största gruppen, med 93 översättningar, är faktiskt mellanåldersböckerna (här har jag slagit ihop textböcker som på biblioteken katalogiseras som Hcg och Hcf). 80 titlar har engelska som ursprungsspråk, de flesta från USA. Här återfinns de långa serierna för bokslukare: Kitty (13 st), Tvillingarna (14), Barbie (14), B Wahlströms röda o gröna ryggar (25 st) Pollux hästböcker (13) samt Jennys djurgård (3 böcker 1998). I denna grupp återfinns endast 13 st "kvalitetsböcker", om man ska våga sig på en sådan gränsdragning... Å andra sidan är flera av dem klart intressanta allåldersböcker, konstnärligt djärva och annorlunda, exempelvis den spanska *Rödluvan på Manhattan*, Haugens kärleksroman *Georg och Gloria*, Makkinks *Hjältar i strumplåsten* och Rodaris *Cipollinis äventyr* där samtliga medverkande är lökar eller andra grömsaker. De tre sistnämnda har förlagen fått stöd för att ge ut.

Lika stor, 92 titlar, är gruppen faktaböcker. Även här dominerar engelskan med 79 titlar varav 52 från Storbritannien. Faktaserier i glansigt och vackert utförande dominerar, oavsett ursprungsland. Tahar Ben Jelloums *Vad är rasism?* skiljer sig klart utseendemässigt, liksom en liten helgonbiografi från S:t Eriks bokklubb. Denna grupp uppvisar en klar minskning jämfört med tidigare undersökningar, t.ex. Gunilla Boréns.

Ungdomsböckerna visar en klar ökning jämfört med Boréns siffror (möjligen delvis beroende på att hon baserar sig på sambindningens listor, där inte riktigt alla böcker tas upp – detta kan dock inte förklara hela skillnaden, tror jag). 49 översatta ungdomsböcker under 1998

kan jämföras med 21 1997. 45 av dessa 49 är översatta från engelskan, en förkrossande majoritet! Ben Jelloun (fr), Bryld (da), Eeg (no) och Provoost (flamländska) är de enda undantagen. Även här utges vissa böcker i serier: B Wahlströms ungdomsromaner, BonnierCarlsens Stjärnböcker, Richters ungdomsböcker och Tidens serie Citysjukhuset. 15 böcker har utkommit som separata titlar i "kvalitetsutförande" (kvaliten kan vara god även i B Wahlströms serier, vill jag dock framhålla). Titlar som *Bränd*, *Påtänd* och *Blackout* ger en glimt av ungdomarnas hårda villkor.

I övriga kategorier återfinns pysselböcker (19 översatta, många från Belgien) och tecknade serier (18 st, ingen överväldigande engelsk dominans).

När man istället fördelar de översatta böckerna på respektive förlag framträder en intressant bild. En tätklunga på tre förlag dominerar helt. Richter har 98 översättningar, Wahlström 86 och BonnierCarlsen 75. För de båda förstnämnda utgör översättningarna större delen av utgivningen. Sedan kommer en klunga på sju förlag med 10-22 övers, även de förlag med liten eller ingen svensk produktion. Här återfinns t.ex. bokklubbsförlaget Go'boken, Sjöstrand som specialiserat sig på engelska bilderböcker och Bergh, som har de flesta av de fåtaliga tyska skönlitterära verken. Rebus ger huvudsakligen ut lek- och pysselböcker. Opal samt Natur och Kultur tycks vara de förlag som främst dragit nytta av de stödmöjligheter som finns. Hos dem ligger översättningarna på 25-30 % av utgivningen, i första hand kvalitetslitteratur. Vårt största barnboksförlag Rabén & Sjögren hade i sin utgivning 1998 endast 4 översatta böcker, varav en "lekbok" med runda och fyrkantiga saker! (+ två ungdomsböcker - Burgess och Cormier - samt en faktabok). Detta kan ju tyckas lite klent, men förlaget har ju många etablerade svenska författare som måste "tas om hand" och i åtstramningstider blir kanske inget utrymme över?

Sammanfattningsvis kan sägas att förlagen tycks specialisera sig - antingen ger man ut översättningar eller svenska original. För en lekman verkar det också finnas möjligheter till stöd som inte till fullo utnyttjas (t.ex. det nordiska grannlandsstödet - nabolandstøtten).

Mycket få språk (endast 10) är representerade och stora delar av världen saknas helt! Böcker från engelskspråkiga länder (framför allt England och USA) utgör 80 % av översättningarna - en dominans som t.o.m. ökat. Från Danmark kommer 20 titlar (en del tecknade serier), Norge 8 men från Finland endast 1 ny översättning 1998 (*Urpo och Turpo*). Belgien, Frankrike, Holland och Tyskland är representerade med mellan 16 och 7 titlar, medan italienska och spanska har bidragit med 2 böcker vardera. Några mer "exotiska" länder är inte representerade! Inte ens de mottagare av H.C. Andersen-medaljen som kommer från länder utanför USA/Västeuropa har blivit översatta (det senaste exemplet är israelen Uri Orlev).

Några tänkbara förklaringar till situationen kan samlas från olika håll: "Det är dyrt att översätta". "Man måste ta hand om sina svenska författare". "Utländska/främmande och annorlunda böcker säljer sämre". "Vi har så förträffliga svenska författare att det är svårt att hitta motsvarande kvalitet utomlands"!

Intrycken från barnboksmässan i Bologna april 1999 sade dock att många länder utvecklat sin barn- och ungdomslitteratur enormt, ex.vis Grekland och flera afrikanska stater. Kanske vi såsmåningom får se dessa exempel även i Sverige?

”Made in the U.S.A.?”

Litteraturlista

Bilderböcker

- Alla mina vänner djuren på bondgården*, Rebus (belgisk – dock mkt lite text!)
- Baronian, Jean-Baptiste: *Av hela mitt hjärta*, Natur och Kultur (belgisk)
- Baumgart, Klaus: *Lauras stjärna*, Go'boken (tyska)
- Brown, Ruth: *En tokig sommarnattsdröm*, Sjöstrands (engelsk)
- Bruna, Dick: *Miffy*, Ordalaget Bokförlag (nederländska)
- Crowter, Kitty: *Min vän Jim*, Eriksson & Lindgren (franska)
- David och Goliat*, Richter (danska) + 4 liknande bibliska bilderböcker
- Genechten, Guido Van: *Johans pappa*, Sjöstrands (nederländska) finns 1 till
- Gildberg, Asbjørn: *Mårtens vinteräventyr*, Berghs (norska)
- Masini, Beatrice: *Varför gråter lillebror?* Go'boken (italienska)
- Mogensen, Jan: *Lilla Gris*, Bonnier Carlsen (danska)
- Mohr, Siri: *Med farfar på hummerfiske*, Bonnier Carlsen (norska)
- Padt, Maartje: *Zebran Shanti*, Sjöstrands (nederländska)
- Pilkington, Brian: *Jossan och Tjodjuret*, Richter (engelska/Island)
- Sandemose, Iben: *Men jag då?* Bonnier Carlsen (norska)
- Schuurmans, Hilde: *Pelle vill inte simma*, Opal (nederländska)
- Vivian, Bart: *Tänk dej*, Planetstadens böcker (USA)

Lekböcker

- Ansikten*, ill Mandy Stanley, Go'boken (okänt ursprung)
- Kom ska vi leka*, Rebus (belgisk)
- Elefantboken*, R&S (engelska)

”Småböcker”

- Den officiella miniboken om Baby Spice Emma*, Wahlströms (England) – finns alla fem
- Kul i köket. Morot. Lätta recept för barn*, Bonnier Carlsen (eng)

Mellanålder

- Ashton, Charles: *Jenny och den blå hästen*, Valentin (England)
- Boie, Kirsten: *Matilda tänker bara på fotboll*, Berghs (tyska)
- Bredvei Orvik, Anne Marie: *Resan till Credo*, Libris (norska)
- Daniels, Lucy: *Vem vill ha en kelgris?*, Citadell (England) [”Jennys djurgård”, 2 delar till]
- Gaite, Carmen Martín: *Rödluvan på Manhattan*, Alfabet (spanska)
- Haugen, Tormod: *Georg och Gloria*, N o K (norska) – med stöd
- Huovi, Hannele: *Urpo och Turpo*, Bonnier Carlsen (finska)
- Klein, Robin: *Tänk om någon hör dig!*, Wallroth & Brauns (Australien)
- Maar, Paul: *Lippels dröm*, Opal (tyska)
- Mahy, Margaret: *Det (o)byggliga spöket*, Alfabet (Nya Zeeland)

Makkink, Annie: *Hjärtar i strumplästen*, N o K (nederländska) – med stöd
Nöstlinger, Christine: *Frans får veta en hemlis*, Bergh (tyska)
- ” - : *Mini blir detektiv*, Bergh (tyska)
Rodari, Gianni: *Cipollios äventyr*, Symposion (italienska) – med stöd

Ungdomsbok

Ben Jelloun, Tahar: *Nadias vrede*, Alfabet (franska)
Bryld, Tine: *Inte en ängel*, Bonnier Carlsen (danska)
Burgess, Melvin: *Påtänd*, R & S (England) – med stöd
Campbell, Eric: *Elefantguld*, Opal (England)
Cormier, Robert: *Terror i natten*, Rabén & Sjögren (USA)
Eeg, Harald Rosenløw: *Bränd*, BC (norsk)
Marsden, John: *Nu är mörkerets tid*, BC (England)
Marsden, John: *Vi ses... Tony*, BC (England) – brevroman
Mead, Alice: *Adems flykt*, NoK (USA) – om Kosovo
Miles, Keith: *Feber*, Tiden (eng) [Citysjukhuset 4 böcker]
Paterson, Katherine: *Jakten på Jip*, BC (USA)
Pratchett, Terry: *Bara du kan räddaa mänskligheten*, B. Wahlström (eng)
Provoost, Anne: *Rosalena*, Opal (flamländska) - med stöd
Pullman, Philip: *Den mörka materien 2. Den skarpa eggen*, N o K (England)
Smith, L.J: *Vampyrens kärlek. Återkomsten*, BC (eng) [Stjärnserien]
Stine, R L: *Kalla kårar. Vampyrens flaska*, Richter (eng)
Swindells, Robert: *Blackout*, Berghs (England)
Waugh, Sylvia: *Trasfamiljen*, E & L (England)

Pyssel

Påhitt varje dag, Bonnier Carlsen (belgisk)
Stora vitsboken, BC (norsk)

Fakta

Ben Jelloun, Tahar: *Vad är rasism? Samtal med min dotter*, Alfabet (franska)
även pocket

LL

Poe, Edgar Allan: *Den svarta katten och andra hemska historier*. Återberättade av Johan
Werkmäster, LL-förlaget (eng förlaga, ny text)

Barn och ungdomsdebutanter 1998

Alfabeta

Davidsson, Cecilia (f 1963): *Tilda i toppen*.
Davidsson Neppelberg, Helena (f 1963): se Davidsson, Cecilia
Herngren, Maria (f 1962): *Flickan i medaljongen*.
Karlsson, Ylva (f 1978): *Tova*.
Ohlsson, Ragnar (f 1945): *Meningen med livet*.
Olofsson, Helena (f 1957): *Gorilla Hobelia och långa skuggan*.
Swedenmark, Eva (f 1944): *Flickan i medaljongen*
Wennström, Annica (f 1966): *Flickan i medaljongen*.
Werner, Boel (f 1965): *Tvättlina och Robert Skog*.

Almqvist & Wiksell

Holmström, Shanti (f 1979): *Mitt okända hemland*.

Arkitekturmuseet och Hans Richter läromedel

Norkvist, Hans (f 1955): Se Powell, David
Powell, David (f 1959): *Husdetektiven*.

Barents Publisher (Pohjanen)

Stoltz, Lina, *Quenas konung*

Bergh

Fransson, Birgitta (f 1937): *Vi gör en tidning*.

Berggren consulting

Berggren, Ola (f 1958): *Om konsten att vara kompis*.
Sandberg, Lasse (f 1950): se Berggren, Ola

Bonnier Carlsen

Andersson, Norbert (f 1951): *Så bygger man en bil*.
Bergenholtz, Björn (f 1962): *Pappan svarar fel.... På frågor om fåglar*
Christensen, Charlie, text (f 1958): *Raketten*.
Friman, Helena (f 1941): *Djur på stan*.
Gustafson, Tove (f 1955): *Kojboken*.
Larsson, Jens (f 1970): *Streetbasket*.
Leandoer, Kristoffer (f 1962): *Änglar i hissen*.
Lindblom, Pär (f 1953): *AnnaMia och önskedrömmen*.
Linnell, Stig, text (f 1945): *Den förfärlige Takstainar: en äkta spökhistoria från Gotland*. Bild Gunna Grähs.
Montan, Ulla (f 1950): se Helena Friman
Montén, Eva (f 1948), bild Se: Andersson, Norbert
Nilsson, Bengt (f 1951): *Björn!*
Petri, Kristian, bild (f 1956): *Raketten*.

Bromberg

Grimvall, Göran (f 1940): *Kluriga problem för tekniska snillen*

DN

Moodysson, Lukas (f 1969): *Fucking Åmål*: manuskript.

Drivkraft

Berglund, Agneta (f1950): *Snöflingorna från Novaja Semlja*.

Ekelund

Arkhammar, Britt-Marie (f 1932): *Månflickan + Flyg flyg! Ta en tur!*
Cavaller, Ramon (f 1939) ill. Se Arkhammar
Hedström, Charlotta (f 1969) ill. Se Arkhammar

Eriksson & Lindgren

Karsin, Åsa (f 1969): *Folke är pussig*.

Opatowsky-Wahlberg, Osnát (f 1953): *Prinsessan och månen*

Persson Malm, Maivor, ill. (f 1952): *Prinsessan och månen*. Text: O. Opatowsky-W.

Galleri Önnerup 22

Hultenberg, Märten: *Tove och mästern Ola*.

Gondolin

Holmqvist, Göran (f 1965): *En drottningens önskan*.

Gothia

Ekman, Sophie (f 1944): *Vi mår bra i skolan: om skolhälsovård för barn och föräldrar*.

ICA-förlaget

Jäger, Jan (f 1967) ill. Se Sundsten, Berndt

Sundsten, Berndt (f 1950): *Barnens egen fiskebok*

Interterras

Andersson, Lars, bild (f 1962): se Liikkanen

Liikkanen, Annu (f 1939): *Hej då farmor!*

Jemi

Tegebjer, Mikael (f 1967): *Arv från tubsockans land*.

Libris

Kazen, Birgitta (f 1936): *Dödsfågeln och pojken med tjuvhandeln*.

LL-förlaget

Jansson, Jerker (f 1962): *Rädda månen*.

Malins berättelser

Pojken som blev stark som en isbjörn. Länk till hennes hemsida finns! Eget förlag.

Måni.

Andrén, Anna (f 1970): *Sagan om den tjudrade lilla tjuren*.

Bjällerstedt Mickos, Karolina (f 1968): *Till Esperani*.

Larsson, Martin Q. , ill. (f 1968): Se Andrén

Natur i text & bild

Bragnä, Gerth (f 1951): *Sagan om tvillingsystrarna Slöta och Luttra*.

Natur och Kultur

Janouch, Katerina (f 1964): *Sex & sänt*.

Larsdotter, Anita (f 1950): *Disa på Birka*.

Opal

Danielsson, Kennert (f 1959): *Pysla med Findus*

Larsson, Eva-Lena (f 1963): Se Danielsson, Kennert

Mossberg, Bo (f 1937): *Sofis svampbok*

Optimal

Fredrikson, Martin: se Liljemark, David

Liljemark, David (f 1973): *Maxine*

Tomasic, Mikael (f 1965): se Liljemark, David

Orduplaget

Larsson, Anna (f 1966): *Din guide till girlpower*.

Pollux hästbokklubb/Stabenfeldt

Thunholm, Sarah (f 1952): *Till häst - från dressyr till rodeo*

Pärlemor

Jönsson Runvik, Margaretha (f 1955): *Min pappa ville inte leva.*

Polleryd, Kicki (f 1959): *Mertil på dagis.*

Redin, Pia (f 1968): *Mystiske Gustaf; Selmas underbara resa; Nils i Mälleberga*

Rabén & Sjögren

Adolfsson, Marianne, ill (f 1961): *Slott & sluss & hålligång - allt du behöver veta om Stockholm.*

Text: Dan Höjer.

Björkum, Svante (f 1949): *Elin och Erik.*

Cederborg, Staffan (f 1962): *Instrumentjakten.*

Hilldén, Nisse (f 1946): *Catzy Lindell - Border collie.*

Jankell, Lotta (f 1970) *Hippo.*

Jansson, Hasse (f 1949): *Ut och fiskal*

Johansson, Bo (f 1943): *Musikboken.*

Lindhgren, Maria (f 1960): *Hungriga handväskan* (tills. Med K. Mazetti)

Nordberg, Maria, ill. (f 1967): *Cykla bak och fram - tokrim och ramsor.* Text: Ingela Davidsson.

Rader Olsson, Amy (f 1967): *Droppe*

Westman, Johanna: *Resor med Byron.* Ill: Charlotte Ramel.

Wirsén, Carin, text (f 1943): *Rut & Knut lagar mat ; Rut och Knut klär ut sig.* Bild: Stina Wirsén.

Richter läromedel

Sigurd, Ingrid (f 1932): *Händelser kring en runhäll.*

Rädda barnen

Lindgren, Teddy (f 1960): *En dag på dagis: sånger*

Moore, Cecilia (f 1960): *Hem, hem, familjehem* (

SICA läromedel

Österbrand, Egon (f 1937): *Ville Val och de andra.*

Österbrand, Ulla (f 1943): se Österbrand, Egon

Sjöstrand

Löwing, Lars (f 1918): *Taxelina och Fia Fjäril.*

Skolverket

Grönfors, Milja: *Akana ginas romanes.* Nu läser vi romanska.

Hasan, Baki: se Grönfors, Milja

Tiden

Nord Wahldén, Christina (f 1965): *Kort kjol.*

Vindsnäckan

Axelsson, Maria (f 1956): *Drakeld och Änglasoppa.*

Cederblad, Elisabeth: se Axelsson, Maria

Falk-Brown, Åsa: se Axelsson, Maria

Grundén, Annika: se Axelsson, Maria

Löfström, Urwe, ill. (f 1957): se Axelsson, Maria

Voss förlag

Rehnberg, Lars (f 1969): *Kokbok för små kockar.* (Tove Voss har gjort recepten)

Statistik

Om man summerar fack- och skönlitteratur ser man att kategorin barn- och ungdomsböcker har ökat från 1056 titlar 1997 till 1129 titlar 1998. Motsvarande siffra för 1996 är 996 titlar.

Andelen skönlitteratur är två och en halv gånger större än andelen facklitteratur, men då ska man komma ihåg att största delen är småbarnsböcker och bilderböcker och att översättningarna är fler än de svenska originalen. I siffran ryms också återutgivna böcker, ibland långa serier.

I Svensk bokförteckning redovisad utgivning

Siffrorna inom parentes anger hur många av det totala antalet som utgör i Finland primärt utgivna arbeten på svenska.

Utdrag ur tabellen för år 1996 registrerade publikationer

	<i>Nya verk</i>	<i>Nya uppl.</i>	<i>Summa</i>
Böcker för barn och ungdom:			
svensk skönlitteratur	213(1)	91	304
utländsk skönlitteratur i svensk översättning	396	56	452
övrig (inkl. övers. från svenska)	25	2	27
övriga böcker för barn och ungdom	196	17	<u>213</u>
			996

Utdrag ur tabellen för år 1997 registrerade publikationer

	<i>Nya verk</i>	<i>Nya uppl.</i>	<i>Summa</i>
Böcker för barn och ungdom:			
svensk skönlitteratur	222(5)	131	353(5)
utländsk skönlitteratur i svensk översättning	348	52	400
övrig (inkl. övers. från svenska)	41	2	43
övriga böcker för barn och ungdom	234(1)	26	<u>260(1)</u>
			1056

Utdrag ur tabellen för år 1998 registrerade publikationer

	<i>Nya verk</i>	<i>Nya uppl.</i>	<i>Summa</i>
Böcker för barn och ungdom:			
svensk skönlitteratur	276(4)	151 (7)	427
utländsk skönlitteratur i svensk övers.	346	74	420
övrig (inkl. övers. från svenska)	29		29
övriga böcker för barn och ungdom	231	22	<u>253</u>
			1129

BILAGOR

Bokprovning på Svenska barnboksinstitutet! Årgång -98

Svenska barnboksinstitutet och Stockholms stads- och länsbibliotek inbjuder till en bred presentation av 1998 års barn- och ungdomsboksutgivning.

Svenska barnboksinstitutet samlar kontinuerligt alla i Sverige utgivna barn- och ungdomsböcker. Under löpande utgivningsår och till Bokprovningen i mars nästkommande år finns böckerna tillgängliga i biblioteket. Därefter sorteras de in i samlingarna, som förvaras i SBI:s bokmagasin.

1998 års böcker kommer att exponeras den 15-26 mars 1999 i SBI:s bibliotek, Odengatan 61, 1 tr upp. På förmiddagarna kommer olika delar av utgivningen att presenteras tematiskt i föreläsningar - se bifogat program. Detta är ett utmärkt tillfälle att bilda sig en uppfattning om det nya utbudet, då trender och tendenser samt intressanta nyheter lyfts fram.

Böckerna kan studeras under SBI:s vanliga öppettider må, ti, to 12-17, on 12-19 samt i anslutning till föredragen kl 8.30-11.30.

Ingen anmälan behövs om man bara vill titta på utställningen under ordinarie öppettider!

Anmälan till föredragen (OBS max 30 deltagare vid varje tillfälle) skickas senast den 27 februari till Anja Andersson, Stockholms stadsbibliotek, Länsavdelningen, Box 47601, 117 94 Stockholm, fax 775 66 77. Vid ev överbokning kommer vi att eftersträva största möjliga spridning.

Välkomna!

PROGRAM

Årgång -98. Bokprovning på Svenska barnboksinstitutet

Ti 16 mars
kl 9.00-10.00

Barnböcker utan barn
Om djur och andra ställföreträdare i barnlitteraturen
Sonja Svensson, Svenska barnboksinstitutet

To 18 mars
kl 9.00-10.00

Rädisor och köttbullar
Trädgårdsmästare i skön- och facklitteratur
Helena Lindblom, SSB-HBU

Ti 23 mars
kl 9.00-10.00

Hur mår flickorna idag då?
Om ungdomsböcker om och för tjejer
Maria Gripfelt, bibl Ellen Key-skolan

To 25 mars
kl 9.00-10.00

Made in the U.S.A?
Vad översätts egentligen till svenska?
Eva Nordlinder, Svenska barnboksinstitutet

